

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1935 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående upprättande av en fast försöksgård för fåravel.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion. nr 387, av herr *Osberg* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte verkställa en allsidig utredning om lämpligheten av att upprätta en fast försöksgård för fåravel samt snarast möjligt till riksdagen inkomma med det förslag, var- till utredningen kan föranleda.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för denna framställning, hänvisas till motionen.

Över motionen har yttrande i vederbörlig ordning införskaffats från lantbruksstyrelsen efter hörande av svenska fåravelsföreningen.

Statskonsulenten i får- och getskötsel har i skrivelse den 23 februari 1935 till lantbruksstyrelsen framlagt en generalplan för den svenska fåravelns organisation och stödande samt därvid föreslagit, att skrivelsen överlämnades för ytterligare utredning åt av lantbruksstyrelsen tillkallade sakkunniga. Enligt statskonsulentens uppfattning vore det önskvärt, att utredningen slutfördes i så god tid, att det slutliga förslaget kunde ingå i lantbruksstyrelsens till Kungl. Maj:t år 1935 avlämnade riksdagspetita.

Svenska fåravelsföreningen har i sitt utlåtande över motionen framhål- lit, att föreningen hälsade med tillfredsställelse varje strävan att höja den svenska fåraveln, så ock denna motion. Enligt föreningens mening föreläge — såsom motionären anført — ett synnerligen stort behov av ökad och förbättrad ullproduktion inom riket, men avgörande för, huruvida vår fåravel borde inriktas huvudsakligen på ull eller kött, bleve dock det pris, som visade sig kunna betalas för produkterna. Föreningen delade fullkomligt motionärens mening om förefintligheten inom vårt land av lämpliga, hittills ofta outnyttjade områden, där fåraveln med fördel skulle kunna bedrivas.

Fåravelsföreningen har vidare anført bland annat följande:

»Behovet av vägledande försök har länge varit kännbart inom vår fåravel. Vi vilja härvid blott nämna följande, som inom försöksverksamheten borde bli föremål för behandling:

1) De olika ullegenskapernas renodling och utrönande av deras nedärvning.

2) Utrönande av övriga bruksegenskaper, såsom i ändamål att gynna fårens lämplighet för köttproduktion.

3) Fortsatta försök med utfodring av får, särskilt för att vinna klarhet i frågan om den på en gång billigaste och mest effektiva utfodringen av fåren i sådana delar av vårt land, där tiden för vinterutfodringen måste bli lång (Norrrland).

4) Gödning av får (utfodring, behandling, försäljning).

5) Utrönande av lämpligaste tiden för lammens födelse och i samband därmed frågor, som röra tackornas fruktsamhet.

6) Räntabilitetsundersökningar.

Av dessa försöksgrenar anse vi, att 1) angående ullens nedärvning bör fränkopplas den tilltänkta försöksgården och överlämnas åt Institutet för husdjursförädling. Denna försöksgren är av så speciellt slag och kommer säkerligen att på grund av avelsmetoderna (inavel) understundom medföra så stora förluster i form av förkrympta eller döda djur, att detta skulle inverka menligt på, vad som man i övrigt vill utröna å försöksgården.

I många avseenden vore en fördel att till en och samma gård förlägga de övriga försöken. Men en oeftergivlig fordran, för att någon framgång skall väntas på en sådan på en plats samlad försöksverksamhet är dock, att där väl sörjas för några av de mest vitala sidorna av fåraveln — vi nämna blott:

1) att marken ej får lida av fosfatbrist;

2) att gårdens läge eller skötseln av fåren ej får vara sådana, att parasiter gynnas och utbreda sig;

3) att tillräckligt stor areal finnes till förfogande, så att fåren kunna få nödig omväxling i bete;

4) att tillsyn ej får fattas, och att den personal, som har närmaste hand om fåren, äger det rätta intresset och är pålitlig och ordentlig.

Utan iakttagande av dessa villkor kommer hela försöksverksamheten att bli lidande, och särskilt räntabilitetsundersökningen kommer att visa ett negativt resultat, såsom ofta varit fallet i vårt land, då de lokala förhållandena varit olämpliga eller fåraveln handhafts utan intresse och ordning. Det är i sådana fall, som den svenska fårskötseln gått med förlust, och detta har i sin ordning medfört fårskötselns nedläggande på många orter samt att hela hanteringen råkat i vanrykte.

Försök rörande fårens bruksegenskaper (2) synes oss böra ske i närmaste kontakt med Lantbrukshögskolans avelsdjurssektion och försök rörande fårens utfodring (3) i närmaste kontakt eller under fullständig ledning av Centralanstaltens husdjursavdelning.»

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande över motionen förklarar sig kunna i stort sett ansluta sig till vad fåravelsföreningen i sitt utlåtande anfört. Under erinran om statskonsulentens i får- och getskötsel förenämnda skrivelse ansåge emellertid styrelsen, som för sin del ville tillstyrka vidtagande av åtgärder i det av motionären avsedda syfte, att spörsmålet om en eventuell fast försöksgård på fåravelns område lämpligen borde upptagas till omprövning i samband med en utredning rörande den svenska fåravelns stödande i allmänhet.

Utskottet.

Utskottet har inhämtat, att lantbruksstyrelsen påbörjat utredning av frågan angående statliga åtgärder för främjande av fåraveln samt därvid tillkallat tre sakkunniga. Lantbruksstyrelsens yttrande över motionen giver vid handen, att spörsmålet om lämpligheten att upprätta en fast försöksgård på fåravelns område kommer att prövas i samband med utredningen. Med hänsyn härtill torde någon åtgärd från riksdagens sida i det av motionären avsedda syftet icke nu vara påkallad. Utskottet hemställer därför,

att motionen II: 387 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 maj 1935.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl Eriksson, Tjällgren, von Stockenström, Granath, Bengtsson, Jacob Hansson* och *Sanne*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Uddenberg, Gustafson* i Kasenberg, *Andersson* i Löbbo, *Pettersson* i Rosta, *Ericsson* i Sörsjön och *Osberg*.
